

fort oplæse dem. Statsrevisionen har saaledes indstillet: „Passerer“, „Kan passere“, „Passerer for denne Gang“, „Kan efter Omstændighederne passere“, „Saar at passere for denne Gang“, „Saar at passere“, „Maa passere“, „Kan ikke passere“, „Billiges“, „Billiges for denne Gang“, „Billiges ikke“, „Misbilliges“ — og det er saaledes, at Indstillingen „Billiges ikke“ kan forekomme i samme Regnskab sammen med Indstillingen: „Misbilliges“, altsaa en meget fin Nuancering lagde man oprindelig Vægt paa — „Kan ikke billiges“, „Beløbet bevilges“, „Beløbet bevilges under Forbehold af nærmere Berigtigelse ved næste Regnskab“, „Approberes“, „Merudgiften indstilles“, „Udgiften beror“, „Er ikke hjemlet“, „Ansvar forbeholdes“. Se hele denne Nuancering, gennem hvilken man har søgt at holde Ministeriets Udgiftstrang inden for de bevillingsmæssige Beløb, har nu efterhaanden koncentreret sig i disse to Udtalelser: „Kan passere“ og „Kan ikke passere“. Noget kan det vel nok skyldes, at Ministerierne i 50erne og 60erne vare mindre haardhuede, noget mere fintfølende over for Ingenes Misbilligelse, end Ministerierne i 70erne og 80erne synes at have været, men for en Del vil denne Koncentration af Indstillingerne til disse to Udtalelser vel ogsaa nok skyldes, at der efterhaanden har uddannet sig en noget fastere Coutume, og saa endelig som en tredje Aarsag til, at Udtalelserne ere blevne samlede, kan man vel betragte det Krigsforhold, der var mellem Ministeriet og Folketinget i en temmelig lang Periode. I ethvert Tilfælde er det interessant at se, at i Betænkningen over Statsregnskab 1866—67 findes en Indledning, som indeholder følgende saa Vinter, hvilke jeg haaber, det maa være mig tilladt at citere: „Af og til forekommer der i Regnskabene Eksempler paa, at der af vedkommende Minister er afsluttet Afforder, der omfatte flere Aar, uden at den lovgivende Magts Samtykke dertil er indhentet, saaledes under Marineministeriet og den grønlandske Handel, medens den udtrykkelige Bemyndigelse i andre Tilfælde er søgt ved Finansloven. Man tillader sig at henlede Opmærksomheden paa, at det uden for al Tvivl vilde være korrekt, om den sidste Fremgangsmaade betragtedes som almindelig Regel“. Ogsaa i de to Regnskaber, vi nu om lidt komme til at gennemgaa, Statsregnskaberne for 1882—83 og 1883—84, have vi netop det selv samme Tilfælde. Ministeriet tillader sig at afslutte Afford med Krupp i Esben og nogle andre Fabrikanter om fleraarige Leverancer, uden at Folketinget har givet sit Samtykke dertil,

ja mod Folketingets Ønske. Dette fører naturligvis til, som det vil ses i de her fremlagte Udvalgsbetænkninger, at der af de to Statsrevisorer indstilles: „Kan ikke passere“, det kan ikke gaa, at Ministeriet paa den Maade binder Statens Formue uden Bevillingsmagtens Samtykke. Men i 1866 nøjes man med en almindelig Udtalelse i Indledningen til Statsrevisionens Betænkning. Allerede det, at det stod i Indledningen, er dog et Bevis paa, at man virkelig tillagde det Værdi, men som sagt, et „Kan ikke passere“ fandt man den Gang ikke nødvendigt. Senere har det ikke kunnet undgaa, at Sagen er bleven stærket, saaledes at „Kan ikke passere“ betragtes som en absolut Nødvendighed over for den Slags Udgiftsposter. Jeg skal ikke fremdrage flere Vidnesbyrd om, hvorledes Revisorernes Betænkninger have tilspidset sig, denne Riste maa, som sagt, være nok, som jeg her har givet Dem over de 20 forskellige Indstillingsmaader, man tidligere havde, til Sammenligning med de 2, man nu har. Vilde De nu spørge: Hvad betyde disse to Udtryk „Kan passere“ og „Kan ikke passere“? da er det almindelig godkendt, at „Kan passere“ vil sige: Vi give Decharge eller Rvittering for Regnskabet, uagtet de vedkommende Udgiftsposter ikke ere i regnskabsmæssig Orden, medens derimod „Kan ikke passere“ vil sige: Decharge er nægtet. Trede Medlemmer ville erindre, hvorledes der i Halvtredserne var rejst en Rigsretsanklage mod Ministeriet Ørsted. Rigsretsdommen faldt, inden Statsrevisorernes Betænkning over det vedkommende Regnskab 1853—54 var afgiven. Da saa Statsrevisorerne lade deres Betænkning færdigtruffe, bemærkede de, hvorledes Stillingen var ifølge Rigsretsdommen og indstille, at det maa have sit Forblivende ved den Tilstand, Rigsretten har foranlediget; men dermed er man paa ingen Maade tilfreds i Folketinget, og i Stedet for Statsrevisorernes Indstilling indfører man i Tingets Beslutning den Passus: „Passerer til Udgift som Udbetalinger, hvortil Rigsdagen har nægtet sit Samtykke, men hvis Tilbagebetaling har vist sig uerholdelig“, og Alfred Hage foreslog i Folketinget, at man, uagtet Rigsretten havde freifundet Ministeriet, aligevel skulde sagsøge Ministrene til Erstatning af de udgivne Beløb. Imidlertid vedtager man at betragte Pengene som uerholdelige, og Landstinget billiger denne Opfattelse og vedtager det selv samme.

Gaa vi saa lidt videre, til Regnskabet for 1858—59, saa finde vi den Opfattelse gjort gældende af de daværende Folketingsmænd F. A. Hansen, Tscherning, at Ind-